

พฤติกรรมของคนไข้ในการ เสาะแสวงหาสารสนเทศเพื่อรับบริการด้านทันตสุขภาพ
และทันตสุขภาพจากทันตแพทย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวสุภารัตน์ ควรสถาพรทวี

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

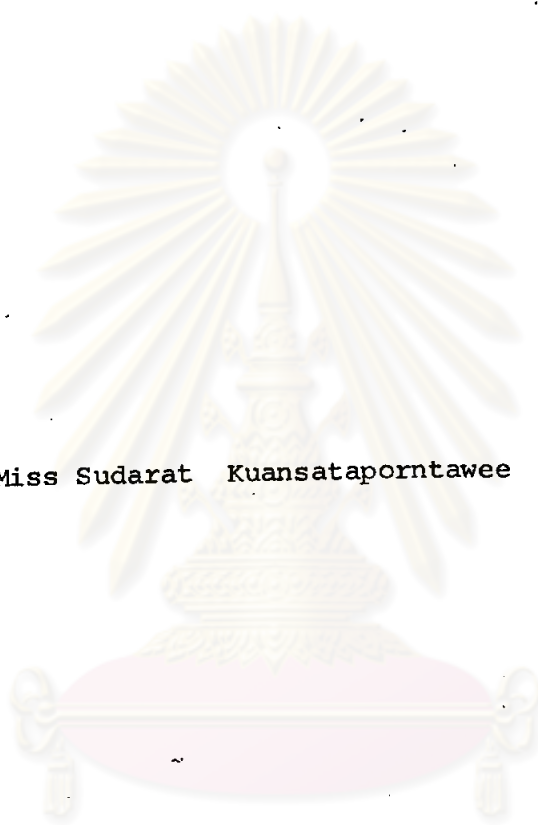
พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-951-2

013249

115479742

THE INFORMATION-SEEKING BEHAVIOR OF PATIENTS FOR DENTAL CARE
AND PREVENTIVE DENTAL HEALTH REQUIRED FROM DENTISTS
IN THE BANGKOK METROPOLIS

Miss Sudarat Kuansataporntawee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมของคนไข้ในการเสาะแสวงหาสารสนเทศเพื่อรับบริการทันตสุขภาพ และทัศนคติศึกษา จากทันตแพทย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวสุภารัตน์ ควรสถาพรทวี

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

..... กรรมการ

(ดร.อรุณ จันทวานิช)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ญ.โสภี ชาติสุทธิพันธุ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของคนไข้ในการเสาะแสวงหาสาธารณสุขเพื่อรับบริการด้าน
 ทัศนสุขภาพและทัศนศึกษาจากทันตแพทย์ในเขตกรุงเทพมหานคร
 ชื่อนิติกร นางสาวสุภาวรัตน์ ควรสถาพรทวี
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริภายะ
 ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
 ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมของคนไข้ในกัวรเสาะแสวงหาสาธารณสุขเพื่อ
 รับบริการด้านทัศนสุขภาพและทัศนศึกษาจากทันตแพทย์ในเขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์
 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสาะหาสาธารณสุขเกี่ยวกับการรับบริการด้านทัศนสุขภาพ
 ของคนไข้ก่อนที่จะมาพบกับทันตแพทย์และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับสาธารณสุขด้าน
 ทัศนศึกษาของคนไข้จากทันตแพทย์ในสถานบริการทันตกรรมทั้งของรัฐและเอกชน ข้อมูลที่ใช้ใน
 การวิจัยได้จากการสัมภาษณ์คนไข้และการให้ทันตแพทย์เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ในสถานบริการ
 ทันตกรรมเฉพาะที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 96 แห่ง ขนาดตัวอย่างที่เป็นคนไข้ 192
 ราย โดยเจาะจงให้เป็นคนไข้ของทันตแพทย์ที่เป็นตัวอย่าง 96 ราย

ผลการวิจัยพบว่าคนไข้ส่วนใหญ่มีการเสาะหาสาธารณสุขเกี่ยวกับคุณภาพการบ
 ำรักษารักษา ของสถานบริการทันตกรรมก่อนตัดสินใจเลือกรับบริการ โดยการเสาะหานี้เป็นการ
 สื่อสารระหว่างบุคคลในหมู่ญาติเป็นส่วนใหญ่ และในส่วนของผู้ที่ไม่ได้เสาะหาสาธารณสุขนี้
 ซึ่งเป็นส่วนน้อย พบว่า เหตุผลด้านความสะดวกเป็นเหตุจูงใจให้ตัดสินใจเลือกรับบริการ เกี่ยว
 กับการสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้สาธารณสุขกับคนไข้พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติระหว่างจำนวนผู้ให้สาธารณสุขที่มีความสัมพันธ์แบบสนิทสนม กับผู้ให้สาธารณสุขที่มีความสัมพันธ์แบบผิวเผิน

ผลการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับสาธารณสุขด้านทัศนศึกษาของคนไข้
 จากการได้พบกับทันตแพทย์โดยการทดสอบค่าทางสถิติพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการบำรักษารักษา
 ที่คนไข้ได้รับ ปริมาณงานการรักษาของทันตแพทย์ อวัยวะของทันตแพทย์มีความสัมพันธ์กับปริมาณ

สารสนเทศด้านทันตสุขภาพที่คนไข้ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกล่าวคือ ปริมาณสารสนเทศด้านทันตสุขภาพที่คนไข้ได้รับจากทันตแพทย์จะแตกต่างกันตามความแตกต่างของวิธีการบำบัดรักษาที่คนไข้ได้รับ และทันตแพทย์ที่มีปริมาณงานการรักษาน้อยกว่าหรือมีอายุน้อยกว่าจะให้สารสนเทศด้านทันตสุขภาพแก่คนไข้ในปริมาณที่มากกว่าทันตแพทย์ที่มีอายุหรือประสบการณ์การทำงานมากกว่า และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานบริการทันตกรรมของรัฐและเอกชนแล้ว พบว่า ปริมาณสารสนเทศด้านทันตสุขภาพที่คนไข้ได้รับจากทันตแพทย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อศึกษาถึงแหล่งสารต่าง ๆ ที่คนไข้ได้รับสารสนเทศด้านทันตสุขภาพพบว่า คนไข้ส่วนใหญ่ได้รับจากสื่อมวลชน รองลงมาคือได้รับจากครู ส่วนปริมาณสารสนเทศด้านทันตสุขภาพโดยเฉลี่ยที่คนไข้ได้รับจากทันตแพทย์ในการศึกษารั้งนี้พบว่า น้อยมาก และคนไข้ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันโรคในช่องปากที่ถูกต้องครบถ้วน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Information-seeking Behavior of Patients for
Dental Care and Preventive Dental Health required
from Dentists in the Bangkok Metropolis.

Name Miss Sodarat Kuansataporntawee

Thesis Advisor Associate Professor Sirichai Sirikaya, Ph.D.

Department Public Relations

Academic Year 1985

ABSTRACT

The first purpose of this study was to study the information-seeking behavior of patients for dental care. When people have dental problems, how they find and obtain the information about dentists and dental care. How about the relationship of patients and dental informants.

The second purpose was to study the factors which affect the amount of preventive dental health information a patient received from their dentists.

The sample of 96 dental care clinics and 192 patients in the Bangkok Metropolis were selected. Data were collected by questionnaire for dentists and interview the patients.

The results of the study:

Most patients sought the information about quality of dental care and cost of dental treatment before visiting dentists. They received this information from their cousins and friends. The result of the study showed that there were no different of number of dental informants who had both strong or weak-tie relationship with the patients.

According to the results of the study, the amount of preventive dental health information showed statistically significant with the follows:

1. Different types of treatment given to the patients.
2. Dentists' working conditions.
3. Dentists' ages
4. Types of dental clinics. (Private or Government owned)

The study also revealed that there were other medias provided the preventive dental health information, these media were mass media and personal communication.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ทิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ให้แนวความคิด และทฤษฎีของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งได้หวังใยช่วยเหลือจนถึงวินาทีสุดท้ายให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จไปได้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญดี, อาจารย์ ดร.อรุณ จันทวานิช และ รองศาสตราจารย์ พญ. โสภี ชาตีสุทธิพันธ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ ดร.อรุณ จันทวานิช ที่ได้กรุณาแนะนำทางค่านสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคุณศุภชัย แสงรัตนกุล ที่ได้ช่วยเหลือในด้านการประมวลผลข้อมูล และขอขอบคุณอง ๆ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคนที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยอย่างขยันขันแข็ง

และที่จะลืมเสียมิได้คือ ทันทแพทย์ และคนไข้ที่เป็นตัวอย่าง ผู้ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สุภารัตน์ ควรรสถาพรทวี

พฤษภาคม 2529

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	27
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 สรุปการวิจัยและขอเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	71
ประวัติ.....	83

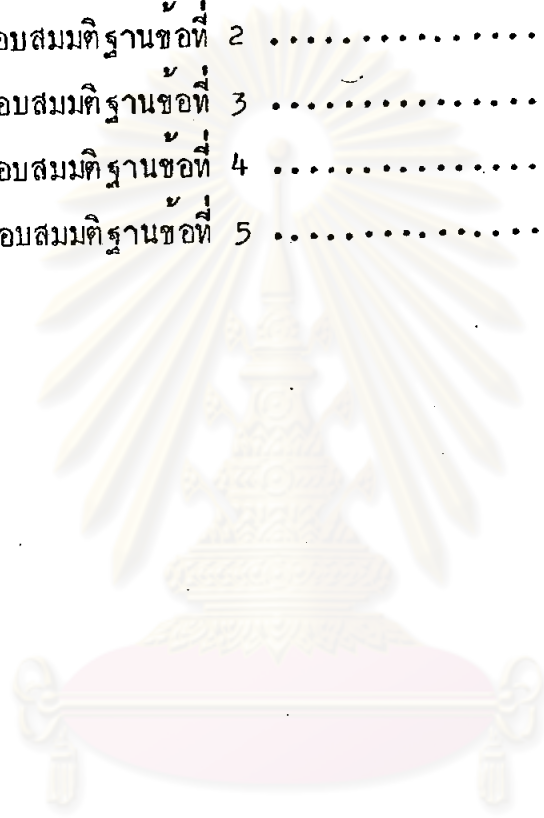
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนตัวอย่างในการวิจัย.....	28
2	จำนวนตัวอย่างสถานบริการทันตกรรมเอกชนแยกตามเขตการปกครอง	29
3	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	32
4	ความสัมพันธ์ของคะแนนสารสนเทศด้านทัศนศึกษาที่ทันตแพทย์กำหนดให้.....	35
5	ภูมิหลังทั่วไปของทันตแพทย์ที่เป็นตัวอย่าง.....	40
6	ปริมาณงานด้านการรักษาคนไข้ของทันตแพทย์ตัวอย่าง.....	41
7	ภูมิหลังทั่วไปของคนไข้ที่เป็นตัวอย่าง.....	42
8	วิธีการที่คนไข้ได้รับการบำบัดรักษาจากทันตแพทย์.....	44
9	พฤติกรรมของคนไข้ เมื่อมีปัญหาทัศนสุขภาพ.....	45
10	การรับสารสนเทศของคนไข้เกี่ยวกับการรับบริการ.....	46
11	เหตุผลที่คนไข้ตัดสินใจเลือกสถานบริการทันตกรรม.....	47
12	ความสัมพันธ์ระหว่างคนไข้กับผู้ให้สารสนเทศ.....	48
13	จำนวนผู้ให้สารสนเทศแก่คนไข้จำแนกตามความสัมพันธ์.....	50
14	การรับบริการด้านทัศนสุขภาพของผู้ให้สารสนเทศแก่คนไข้.....	51
15	สารสนเทศที่คนไข้ได้รับจากทันตแพทย์.....	52
16	ค่าคะแนนปริมาณสารสนเทศด้านทัศนศึกษาที่คนไข้ได้รับจากทันตแพทย์.....	53
17	การสอบถามความรู้จากทันตแพทย์ของคนไข้.....	54
18	ความรู้ด้านทัศนศึกษาของคนไข้.....	55
19	ความคิดเห็นของคนไข้เกี่ยวกับการให้สารสนเทศด้านทัศนศึกษาของทันตแพทย์.....	56
20	การรับสารสนเทศด้านทัศนศึกษาของคนไข้จากสื่อสิ่งพิมพ์ในสถานบริการทันตกรรม.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	แหล่งสารที่คนไข้ได้รับสารสนเทศด้านทันตสุขภาพ.....	58
22	ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1	59
23	ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2	60
24	ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3	61
25	ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4	62
26	ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5	63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย